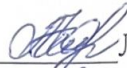

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УМАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра фінансів, банківської справи та страхування

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Гарант освітньої програми

 Людмила МЕЛЬНИК
«29» 08 2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ФІНАНСИ

Освітній рівень: перший (бакалаврський)

Галузь знань: D «Бізнес, адміністрування та право»

Спеціальність: D1 «Облік і оподаткування»

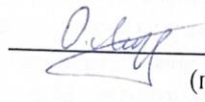
Освітня програма: Облік і оподаткування

Факультет: економіки і підприємництва

Умань – 2025

Робоча програма навчальної дисципліни «Фінанси» для здобувачів вищої освіти галузі Д «Бізнес, адміністрування та право», спеціальності ДІ «Облік оподаткування» освітньо-професійної програми «Облік і оподаткування»
Умань: Уманський національний університет, 2025. 21 с.

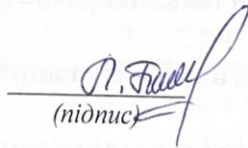
Розробники: Яковенко Олександра Романівна, викладач кафедри фінансів банківської справи та страхування

 Олександра ЯКОВЕНКО
(підпис) (прізвище та ініціали)

Робоча програма затверджена на засіданні
кафедри фінансів, банківської справи та страхування

Протокол № 1 від «28» серпня 2025 року

Завідувач кафедри

(підпис)

Олена ПРОКОПЧУК
(ініціали, прізвище)

«28» серпня 2025 року

Схвалено науково-методичною комісією факультету економіки і підприємництва

Протокол від «29» серпня 2025 року № 1.

Голова
(підпис)

Руслан МУДРАК
(ініціали, прізвище)

«29» серпня 2025 року

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній рівень, назва освітньої програми	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 5	Галузь знань D «Бізнес, адміністрування та право»	Обов’язкова	
Модулів – 1	Спеціальність D1«Облік і оподаткування»	Рік підготовки:	
Змістових модулів –3		2-й	2-й
Загальна кількість годин: 150		Семестр	
		4-й	4 –й
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних –2,5 год самостійної роботи студента – 3,8 год	Освітній рівень: перший (бакалаврський) Освітня програма: « Облік і оподаткування »	20 год.	8 год.
		Практичні, семінарські	
		40 год.	4 год.
		Самостійна робота	
		90 год.	138 год.
		Вид контролю: екзамен	

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Фінанси» належить до обов'язкових дисциплін, вивчення яких передбачено освітньо-професійною програмою підготовки фахівців першого (бакалаврського) рівня вищої освіти.

Мета вивчення дисципліни «Фінанси» – формування у майбутніх фахівців сучасної системи знань з теорії і практики для прийняття ефективних рішень у різних галузях фінансової сфери.

Предметом дисципліни «Фінанси» є фінансові відносини, які виражають розподіл і перерозподіл вартості валового внутрішнього продукту і національного доходу на макро - і мікрорівнях.

Завдання навчальної дисципліни: розуміти і реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності вільного демократичного суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

Місце навчальної дисципліни в структурно-логічній схемі підготовки здобувачів вищої освіти. Навчальна дисципліна «Фінанси» поглиблює та конкретизує знання студентів, здобуті в процесі вивчення дисципліни «Мікроекономіка» (МЗП 3), «Макроекономіка» (МЗП 2), «Гроші і кредит» (ППП 4), з акцентом на особливості функціонування фінансової системи держави та механізму взаємодії її сфер і ланок. Глибоке вивчення навчальної дисципліни сприяє опануванню наступних компонентів освітньої програми, яким вона передує: «Економіка підприємства» (ППП 1), «Економічний аналіз» (ППП 19), – з акцентом на поглиблення умінь формувати, узагальнювати та аналізувати інформацію про діяльність фінансових установ.

Вивчення навчальної дисципліни «Фінанси» передбачає формування та розвиток у здобувачів компетентностей і програмних результатів навчання відповідно до освітньо-професійної програми «Облік і оподаткування» спеціальності D1 *Облік і оподаткування* галузі знань D «Бізнес, адміністрування та право» (табл. 1).

Таблиця 2.1

Матриця компетентностей і програмних результатів навчання, що формуються під час вивчення навчальної дисципліни

Шифр компетентності	Компетентність	Шифр програмного результату навчання	Програмний результат навчання
Загальні компетентності (ЗК)			
1	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.	7	Знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем.
8	Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.	11	Розуміти теоретичні засади аудиту та вміти застосовувати його методи і процедури.
15	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні та наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки, технологій, вести здоровий спосіб життя.	9	Розуміти місце і значення облікової, аналітичної, контрольної, податкової та статистичної систем в інформаційному забезпеченні користувачів обліково-аналітичної інформації у вирішенні проблем в сфері соціальної, економічної і екологічної відповідальності підприємств
Спеціальні компетентності (СК)			
5	Проводити аналіз господарської діяльності підприємств та фінансовий аналіз з метою прийняття управлінських рішень	7	Знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем.
		9	Розуміти місце і значення облікової, аналітичної, контрольної, податкової та статистичної систем в інформаційному забезпеченні користувачів обліково-аналітичної інформації у вирішенні проблем в сфері соціальної, економічної і екологічної відповідальності підприємств
		11	Розуміти теоретичні засади аудиту та вміти застосовувати його методи і процедури.

Таблиця 2.2

Результати, методи навчання та методи контролю за навчальною дисципліною

Результати навчання за навчальною дисципліною		Методи навчання	Методи контролю
1. Знання			
1.1.	Мати концептуальні знання щодо сутності, структури та функцій фінансів, ролі фінансової системи у соціально-економічному розвитку держави;	Лекційні та практичні заняття, дискусії й обговорення проблемних питань, вирішення	Усне опитування, участь у дискусії, виконання індивідуальних і командних ситуативних завдань, підготовка

	розуміти взаємозв'язок між державними, місцевими, корпоративними фінансами та фінансами домогосподарств.	ситуативних задач, самонавчання у середовищі Moodle	та представлення презентацій, тестування у середовищі Moodle, контрольна (модульна) робота, підсумковий контроль
1.2.	Критично осмислювати основні теорії, принципи, методи та поняття фінансової науки; уміти аналізувати сучасні досягнення у сфері фінансового менеджменту, публічних фінансів, фінансових ринків та оцінювати їх практичне значення для забезпечення сталого економічного розвитку.		
2. Уміння / навички			
2.1	Уміти розв'язувати складні та непередбачувані завдання у сфері фінансів, застосовуючи сучасні методи фінансового аналізу, прогнозування та бюджетного планування; враховувати особливості функціонування бюджетної і податкової систем України під час прийняття управлінських рішень, ведення обліку та складання звітності на підприємствах.	Лекційні та практичні заняття, дискусія, аналітична робота, вирішення ситуативних задач, самонавчання у середовищі Moodle	Усне опитування, участь у дискусії, виконання індивідуальних і командних ситуативних завдань, підготовка та представлення презентацій, тестування у середовищі Moodle, контрольна (модульна) робота, підсумковий контроль
2.2	Здійснювати ідентифікацію, кількісну та якісну оцінку фінансових ризиків господарської діяльності підприємств і територіальних громад; застосовувати інноваційні методи управління ризиками для забезпечення фінансової стійкості та мінімізації втрат.		
2.3	Визначати напрями підвищення ефективності формування, розподілу та контролю використання фінансових ресурсів; обґрунтовувати управлінські рішення щодо оптимізації структури капіталу, інвестиційної діяльності та підвищення результативності фінансової політики підприємства чи громади.		
3. Комунікація			
3.1.	Переконливе донесення до Здійснювати професійну комунікацію у фінансово-економічній сфері державною та іноземною мовами; аргументовано відстоювати власну позицію щодо шляхів підвищення ефективності управління фінансовими ресурсами підприємств і територіальних громад.	Практичні заняття, дискусія, аналітична робота, вирішення ситуативних задач, самонавчання у середовищі Moodle	Представлення презентацій, виконання аналітично-розрахункових робіт, виконання ситуативних задач, підсумковий контроль
3.2	Уміти ефективно комунікувати фінансову інформацію, результати аналізу, управлінські рішення й аналітичні висновки з урахуванням рівня підготовки аудиторії — як серед фахівців, так і серед нефаківців; презентувати фінансові показники у зрозумілій формі, використовуючи цифрові інструменти візуалізації даних.		
4. Відповідальність і автономія			
4.1	Здатність самостійно приймати стратегічні та оперативні фінансові рішення, управляти комплексними проектами у сфері фінансів підприємств і територіальних громад, забезпечуючи раціональне використання ресурсів та оцінюючи наслідки управлінських дій у	Практичні заняття, дискусія, аналітична робота, вирішення ситуативних задач, самонавчання у середовищі Moodle	Представлення презентацій, виконання аналітично-розрахункових робіт, виконання ситуативних задач, підсумковий контроль

	непередбачуваних економічних умовах..		
4.2	Здатність до безперервного професійного розвитку й самоосвіти у сфері фінансів; уміння самостійно оновлювати знання про сучасні фінансові інструменти, законодавчі зміни, податкову та бюджетну політику, впроваджуючи інноваційні підходи у власну практичну діяльність.		

Таблиця 2.3

Методи навчання та методи контролю програмних результатів навчання з навчальної дисципліни

Програмний результат навчання		Методи навчання	Методи контролю
ПРН 7	Знати механізми функціонування бюджетної і податкової систем України та враховувати їх особливості з метою організації обліку, вибору системи оподаткування та формування звітності на підприємствах.	Лекційні та практичні заняття, дискусія, мозковий штурм, самонавчання у середовищі Moodle	Усне опитування, експрес-контроль, тестування у середовищі Moodle, участь у дискусії, виконання індивідуальних ситуативних завдань, підготовка та представлення презентацій, контрольна (модульна) робота, підсумковий контроль
ПРН 9	Ідентифікувати та оцінювати ризики господарської діяльності підприємств	Лекційні та практичні заняття, практичні заняття, дискусія, самостійна робота з підготовкою рефератів і презентацій	Усне опитування, експрес-контроль, тестування у середовищі Moodle, виконання індивідуальних ситуативних завдань, підготовка та представлення презентацій, контрольна (модульна) робота, підсумковий контроль
ПРН 11	Визначати напрями підвищення ефективності формування фінансових ресурсів, їх розподілу та контролю використання на рівні підприємств різних організаційно-правових форм власності	Лекційні та практичні заняття, дискусія, мозковий штурм, самонавчання у середовищі Moodle, робота з підготовкою рефератів і презентацій	Усне опитування, експрес-контроль, тестування у середовищі Moodle, участь у дискусії, виконання індивідуальних ситуативних завдань, підготовка та представлення презентацій, контрольна (модульна) робота, підсумковий контроль

3. Програма навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1 ЗАГАЛЬНА ТЕОРІЯ ФІНАНСІВ.

Тема 1. Поняття фінансів та їх роль в економічному розвитку

Економічна природа категорії «фінанси». Форми прояву фінансів. Вихідні фінансові категорії. Фінансові ресурси. Фінансові протиріччя та способи їх збалансування. Характерні ознаки фінансів. Моделі фінансових відносин в суспільстві. Функції та роль фінансів.

Тема 2. Фінансовий механізм та фінансова політика.

Фінансова політика, як економічна категорія. Сутність, складові і типи фінансової політики. Фінансовий механізм та його інструменти. Фінансове забезпечення та фінансове регулювання. Управління фінансовим механізмом. Організаційно-правове забезпечення фінансової політики. Фінансове право. Фінансове планування. Організація здійснення фінансової політики. Фінансовий контроль.

Тема 3. Фінансова система.

Структурна будова та засади функціонування фінансової системи. Внутрішня і зовнішня структура фінансової системи. Організаційна структура фінансової системи. Органи управління фінансовою системою та фінансові інституції, що входять до її складу, їх призначення та функції. Роль та специфічні ознаки сфер та ланок фінансової системи. Управління фінансовою системою.

Topic 3. Financial system.

Structural structure and principles of functioning of the financial system. Internal and external structure of the financial system. Organizational structure of the financial system. Management bodies of the financial system and financial institutions that are part of it, their purpose and functions. The role and specific characteristics of spheres and links of the financial system. Management of the financial system.

Тема 4. Управління фінансами та фінансовий контроль

Сутність управління фінансами. Методи управління фінансами. Поняття фінансового контролю, його форми та види. Методи фінансового контролю.

Тема 5. Сфера публічних фінансів: загальнодержавні і місцеві фінанси

Сутність та функції публічних фінансів. Склад та структура публічних фінансів. Публічні доходи та витрати, їх характеристика. Місцеві фінанси, їх складові.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. БЮДЖЕТНА СИСТЕМА УКРАЇНИ

Тема 6. Державний бюджет, його призначення та роль в суспільстві

Сутність бюджету та державного бюджету, його моделі. Принципи побудови та функції державного бюджету. Бюджетна класифікація, її призначення. Принципи бюджетної системи України. Принцип збалансованості бюджетної системи. Принцип єдності бюджетної системи. Принцип повноти бюджетної системи. Принцип самостійності бюджетної системи.

Тема 7. Доходи і видатки державного бюджету України.

Поняття доходів державного бюджету, їх класифікація. Поняття видатків державного бюджету, їх класифікація. Показники, що характеризують стан бюджету (бюджетна рівновага, бюджетний дефіцит, бюджетний профіцит).

Topic 7. Revenues and expenditures of the state budget of Ukraine.

The concept of state budget revenues, their classification. The concept of state budget expenditures, their classification. Indicators characterizing the state of the budget (budget balance, budget deficit, budget surplus).

Тема 8. Бюджетна система та бюджетний устрій

Поняття бюджетної системи держави та бюджетного устрою. Бюджетний устрій унітарної та федеративної держави. Складові бюджетної системи України.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3. ПОДАТКОВА СИСТЕМА УКРАЇНИ, ДЕРЖАВНІ ФІНАНСИ

Тема 9. Сутність і види податків

Сутність податків і їх роль у системі доходів державного бюджету. Функції податків, принципи та елементи оподаткування. Класифікація податків та їх характеристика.

Тема 10. Організація податкової системи. Основи організації податкової політики держави

Теоретичні засади побудови податкової системи. Загальнодержавні та місцеві податки в податковій системі України. Зміст і цілі податкової політики держави. Типи податкової політики. Засоби реалізації податкової політики держави

Тема 11. Державний кредит та державний борг.

Сутність державного кредиту як економічної категорії, його форми та види (зовнішній та внутрішній). Державні позики, їх характеристика. Державні гарантії, їх призначення. Державний борг, його види та управління ним.

Тема 12. Соціальний захист.

Поняття соціального захисту, його система в Україні. Поняття державних цільових фондів, їх призначення, шляхи утворення, класифікація. Характеристика фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування

Тема 13. Фінанси підприємств, основи їх організації.

Сутність фінансів підприємств. Фінансові ресурси підприємства. Дохід підприємства, порядок його розподілу. Активи підприємства

Тема 14. Страхування та страховий ринок України

Поняття страхового ризику, страхового захисту, страхового фонду. Економічна сутність страхування, його функції та принципи. Класифікація у страхуванні, її критерії. Страховий ринок України, його основні суб'єкти

Тема 15. Фінансовий ринок, його місце у фінансовій системі України.

Сутність фінансового ринку, його структура. Цінні папери як основний інструмент фінансового ринку. Державне регулювання фінансового ринку України.

Тема 16. Міжнародні фінанси.

Поняття та складові міжнародних фінансів. Характеристика міжнародні фінансові відносини. Міжнародні фінансові інститути.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	Лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 1. ЗАГАЛЬНА ТЕОРІЯ ФІНАНСІВ.												
Тема 1. Поняття фінансів та їх роль в економічному розвитку	9	2	2			5	9					9
Тема 2. Фінансовий механізм та фінансова політика.	8	1	2			5	8	1				8
Тема 3. Фінансова система. Topic 3. Financial system.	8	1	2			5	8					8
Тема 4. Управління фінансами та фінансовий контроль	8	1	2			5	8	1				7
Тема 5. Сфера публічних фінансів: загальнодержавні і місцеві фінанси	8	1	2			5	8					8
Разом за модулем 1	41	6	10			25	41	2				39
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. БЮДЖЕТНА СИСТЕМА УКРАЇНИ.												
Тема 6. Державний бюджет, його призначення та роль в суспільстві (Гостьовий лектор. Залучення фахівця працюючого у міській раді)	10	1	2			7	10					10
Тема 7. Доходи і видатки державного бюджету України Topic 7. Revenues and expenditures of the state budget of Ukraine.	10	1	2			7	10	1	1			8
Тема 8. Бюджетна система та бюджетний устрій	10	2	2			6	10	1	1			8
Разом за модулем 2	30	4	6	-	-	20	30	2	2			26
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3. ПОДАТКОВА СИСТЕМА УКРАЇНИ, ДЕРЖАВНІ ФІНАНСИ												
Тема 9. Сутність і види податків.	10	1	4			5	10	2	1			7
Тема 10. Організація податкової системи. Основи організації податкової політики держави.	10	1	4			5	10	1	1			8
Тема 11. Державний кредит та державний борг.	10	1	4			5	10	1				9
Тема 12. Соціальний захист.	10	1	4			5	10					10
Тема 13. Фінанси підприємств, основи їх організації.	10	1	2			7	10					10
Тема 14. Страхування та страховий ринок України.	10	1	2			7	10					10
Тема 15. Фінансовий ринок, його місце у фінансовій системі України.	10	2	2			6	10					10
Тема 16. Міжнародні фінанси.	9	2	2			2	9					9
Разом за модуль 3	79	10	24			45	79	4	2			73
Усього годин	150	20	40			90	150	8	4			138

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ЗАГАЛЬНА ТЕОРІЯ ФІНАНСІВ.			
1	Тема 1. Поняття фінансів та їх роль в економічному розвитку Економічна природа категорії «фінанси». Форми прояву фінансів. Вихідні фінансові категорії. Фінансові ресурси. Фінансові протиріччя та способи їх збалансування. Характерні ознаки фінансів. Моделі фінансових відносин в суспільстві. Функції та роль фінансів.	2	-
2	Тема 2. Фінансовий механізм та фінансова політика. Фінансова політика, як економічна категорія. Сутність, складові і типи фінансової політики. Фінансовий механізм та його інструменти. Фінансове забезпечення та фінансове регулювання. Управління фінансовим механізмом. Організаційно-правове забезпечення фінансової політики. Фінансове право. Фінансове планування. Організація здійснення фінансової політики. Фінансовий контроль.	2	-
3	Тема 3. Фінансова система. Поняття фінансової системи, її типи, ознаки та принципи її побудови. Внутрішня (структурна) будова фінансової системи. Фінансова система України за організаційною структурою Topic 3. Financial system. The concept of the financial system, its types, signs and principles of its construction. Internal (structural) structure of the financial system. Financial system of Ukraine by organizational structure	2	-
4	Тема 4. Управління фінансами та фінансовий контроль Сутність управління фінансами. Методи управління фінансами. Поняття фінансового контролю, його форми та види. Методи фінансового контролю.	2	-
5	Тема 5. Сфера публічних фінансів: загальнодержавні і місцеві фінанси Сутність та функції публічних фінансів. Склад та структура публічних фінансів. Публічні доходи та витрати, їх характеристика. Місцеві фінанси, їх складові.	2	-
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. БЮДЖЕТНА СИСТЕМА УКРАЇНИ			
6	Тема 6. Державний бюджет, його призначення та роль в суспільстві Сутність бюджету та державного бюджету, його моделі. Принципи побудови та функції державного бюджету. Бюджетна класифікація, її призначення. Принципи бюджетної системи України. Принцип збалансованості бюджетної системи. Принцип єдності бюджетної системи. Принцип повноти бюджетної системи. Принцип самостійності бюджетної системи.	2	1
7	Тема 7. Доходи і видатки державного бюджету України. Поняття доходів державного бюджету, їх класифікація. Поняття видатків державного бюджету, їх класифікація. Показники, що характеризують стан бюджету (бюджетна рівновага, бюджетний дефіцит, бюджетний профіцит). Topic 7. Revenues and expenditures of the state budget of Ukraine. The concept of state budget revenues, their classification. The concept of state budget expenditures, their classification. Indicators characterizing the state of the budget (budget balance, budget deficit, budget surplus).	2	1
8	Тема 8. Бюджетна система та бюджетний устрій Поняття бюджетного бюджетної системи держави та бюджетного устрою. Бюджетний устрій унітарної та федеративної держави. Складові бюджетної системи України.	2	-

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3. ПОДАТКОВА СИСТЕМА УКРАЇНИ, ДЕРЖАВНІ ФІНАНСИ.			
9	Тема 9. Сутність і види податків Сутність податків і їх роль у системі доходів державного бюджету. Функції податків, принципи та елементи оподаткування. Класифікація податків та їх характеристика.	4	1
10	Тема 10. Організація податкової системи. Основи організації податкової політики держави Теоретичні засади побудови податкової системи. Загальнодержавні та місцеві податки в податковій системі України. Зміст і цілі податкової політики держави. Типи податкової політики. Засоби реалізації податкової політики держави	4	1
11	Тема 11. Державний кредит та державний борг. Сутність державного кредиту як економічної категорії, його форми та види (зовнішній та внутрішній). Державні позики, їх характеристика. Державні гарантії, їх призначення. Державний борг, його види та управління ним.	4	-
12	Тема 12. Соціальний захист. Поняття соціального захисту, його система в Україні. Поняття державних цільових фондів, їх призначення, шляхи утворення, класифікація. Характеристика фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування	4	-
13	Тема 13. Фінанси підприємств, основи їх організації. Сутність фінансів підприємств. Фінансові ресурси підприємства. Дохід підприємства, порядок його розподілу. Активи підприємства	2	-
14	Тема 14. Страхування та страховий ринок України Поняття страхового ризику, страхового захисту, страхового фонду. Економічна сутність страхування, його функції та принципи. Класифікація у страхуванні, її критерії. Страховий ринок України, його основні суб'єкти	2	-
15	Тема 15. Фінансовий ринок, його місце у фінансовій системі України. Сутність фінансового ринку, його структура. Цінні папери як основний інструмент фінансового ринку. Державне регулювання фінансового ринку України.	2	-
16	Тема 16. Міжнародні фінанси. Поняття та складові міжнародних фінансів. Характеристика міжнародні фінансові відносини. Міжнародні фінансові інститути.	2	-
	Разом	40	4

6. Теми семінарських занять (не передбачено)

7. Теми лабораторних занять (не передбачено)

8. Самостійна робота(денна/заочна форма)*

Самостійна робота студента – це форма організації навчального процесу, при якій заплановані завдання виконуються студентом під методичним керівництвом викладача, але без його безпосередньої участі.

Самостійна робота студента є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом під час поза аудиторної навчальної роботи.

Метою самостійної роботи студента є засвоєння в повному обсязі навчальної програми та послідовне формування самостійності як риси характеру, що відіграє суттєву роль у формуванні сучасної моделі фахівця вищої кваліфікації. Самостійна робота з навчальної дисципліни "Фінанси " дозволить забезпечити розширення й поглиблення теоретичних і практичних знань студента; набутти уміння застосовувати теоретичні знання при вирішенні конкретних завдань із фінансово-економічної та кредитної сфери; шукати сучасні наукові досягнення і застосовувати їх на практиці.

Основними формами самостійної роботи з навчальної дисципліни для студентів є:

- ☐ опрацювання теоретичних засад прослуханого лекційного матеріалу;
- ☐ вивчення окремих тем або питань, що передбачені для самостійного опрацювання;
- ☐ виконання домашніх завдань;
- ☐ підготовка до семінарських та практичних занять;
- ☐ підготовка до контрольних робіт та інших форм поточного контролю;
- ☐ систематизація вивченого матеріалу навчальної дисципліни перед написанням модулів та іспитом;

Самостійна робота студента повинна привчати його застосовувати комп'ютерну техніку для аналізу даних та побудови графіків, таблиць і діаграм. Робота над літературними джерелами виробить у студента аналітичне мислення, сформує власний погляд щодо теоретичних і практичних фінансових та грошових проблем, навчить його робити обґрунтовані висновки й пропозиції під час вирішення практичних завдань.

Кожному студенту на вибір пропонується тема для підготовки. Форму представлення самостійної роботи студент обирає самостійно.

У ході виконання самостійної роботи студент повинен проявити глибоке засвоєння теоретичних основ і проблемних аспектів курсу, повністю розкрити питання, пов'язані з темою. Для студентів, у яких виникають труднощі при складанні змісту роботи або підборі додаткової літератури, викладач проводить індивідуальні консультації.

Якщо студентом не виконані зазначені нижче вимоги до відповідних видів робіт або не була розкрита суть теми, то робота не зараховується і повертається на доопрацювання.

Виконання контрольної роботи студентами заочної форми навчання є складовою частиною навчального процесу, активною формою самостійної роботи студентів.

Метою написання контрольної роботи є закріплення та поглиблення теоретичних знань, набутих студентом у процесі вивчення курсу. Контрольна робота повинна продемонструвати ступінь опанування студентом навчального матеріалу, вміння самостійно осмислити і систематизувати навчальну інформацію, чітко, стисло і логічно викласти матеріал, обґрунтувати власну думку, зробити висновки.

Здобувач виконує контрольну роботу, яка складається з трьох питань. Варіант контрольної роботи обирається у відповідності початкової букви прізвища та останньої цифри залікової книжки студента. Матеріали по виконанню контрольної роботи розписані у методичних вказівках.

Контрольна робота виконується на основі вивчення студентом основної літератури, а також потребує залучення додаткової літератури – публікацій фахових журналів.

Наведені у роботі цифрові дані, цитати, таблиці, якщо вони взяті з першоджерел, мають супроводжуватися посиланнями на ці джерела. Посилання на цитовані джерела мають бути оформлені відповідним чином.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. Загальна теорія фінансів.			
1	Тема 1. Поняття фінансів та їх роль в економічному розвитку	5	9
2	Тема 2. Фінансовий механізм та фінансова політика.	5	8
3	Тема 3.Фінансова система	5	8
4	Тема 4. Управління фінансами та фінансовий контроль	5	7
5	Тема 5. Сфера публічних фінансів: загальнодержавні і місцеві фінанси	5	8
ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 2. Бюджетна система України.			
6	Тема 6. Державний бюджет України	7	10

7	Тема 7. Доходи і видатки державного бюджету України. Topic 7. Revenues and expenditures of the state budget of Ukraine.	2	8
8	Тема 8. Бюджетна система та бюджетний устрій	2	8
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3. Податкова система України, державні фінанси.			
9	Тема 9. Сутність і види податків	5	7
10	Тема 11. Податкова система України	5	8
11	Тема 11. Державний кредит та державний борг.	5	9
12	Тема 12. Соціальний захист.	5	10
13	Тема 13. Фінанси підприємств, основи їх організації.	7	10
14	Тема 14. Страхування та страховий ринок України	7	10
15	Тема 15. Фінансовий ринок, його місце у фінансовій системі України.	6	10
16	Тема 16. Міжнародні фінанси.	2	9

** студенти заочної форми навчання окрім перерахованих за темами питань для самостійної роботи розглядають і лекційні питання, що розглядаються лише студентами денної форми навчання (матеріали знаходяться в системі дистанційного навчання Moodle за адресою <https://moodle.udau.edu.ua/course/view.php?id=154>).*

9. Індивідуальні завдання

Заочна форма навчання

Індивідуальні завдання для здобувачів заочної форми навчання передбачає виконання контрольної роботи. Контрольна робота повинна продемонструвати ступінь опанування студентом навчального матеріалу, вміння самостійно осмислити і систематизувати навчальну інформацію, чітко, стисло і логічно викласти матеріал, обґрунтувати власну думку, зробити висновки.

Рекомендації щодо виконання даного завдання наведено у Методичних рекомендаціях для виконання самостійної роботи з дисципліни «Фінанси» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти заочної форми навчання спеціальності D1 «Облік і оподаткування».

10. Методи навчання

Протягом вивчення дисципліни передбачено використання таких методів навчання за джерелом знань:

– словесні: розповідь та пояснення під час проведення лекційних занять; бесіда, інструкції та пояснення – на практичних заняттях;

– наочні: ілюстрування та демонстрування практичних прикладів, рисунків, формул з використанням технічних засобів навчання під час викладу навчального матеріалу на лекційних та практичних заняттях;

– практичні методи: виконання студентами індивідуальних практичних завдань;

– евристичні (пошукові): під час виконання студентами індивідуальних науково-дослідних завдань;

– самонавчання на основі конспектів, посібників та іншої рекомендованої літератури, навчальних мультимедійних матеріалів, через електронне модульне середовище навчального процесу Moodle. Матеріали курсу «Фінанси» розміщені на платформі Moodle <https://moodle.udau.edu.ua/course/view.php?id=154> В умовах дистанційної освіти проведення лекцій і практичних занять відбувається у форматі відеоконференцій. Для організації освітнього процесу використовуються такі технічні сервіси, як Zoom, Moodle та електронна пошта.

10. Методи контролю

Для забезпечення перевірки засвоєних студентами знань. Сформованих умінь і навичок передбачено застосування таких методів контролю:

- усного контролю – при проведенні опитувань студентів під час практичних занять, здачі індивідуальних практичних завдань, та захисті контрольних робіт студентами заочної форми навчання;

- письмово контролю – при написанні комплексних поточних контрольних робіт (ПМК);

- тестового контролю – при виявленні навчальної успішності;

- практичного контролю – при перевірці та встановленні правильності виконання студентами індивідуальних практичних завдань;

- самоконтролю – при регулюванні студентами своєї навчальної діяльності за допомогою ведення студентами індивідуального обліку накопичених балів за рейтинговою оцінкою виконаної ними роботи та порівняння з нормативними значеннями;

- Підсумковий контроль забезпечує оцінку результатів навчання студентів на заключному етапі вивчення дисципліни і проводиться відповідно до навчального плану у вигляді екзамену в термін, встановлений графіком навчального процесу та в обсязі навчального матеріалу, визначеному даною робочою програмою навчальної дисципліни. Форма проведення контролю є комбінованою (передбачає усну відповідь на два теоретичних питання і письмово на один комплект тестових завдань). Зміст і структура контрольних завдань, екзаменаційних білетів і критерії оцінювання визначаються рішенням кафедри.

Якщо у підсумку студент отримав за рейтинговим показником оцінку «FX», то він допускається до повторного складання підсумкового контролю з дисципліни. Студент, допущений до повторного складання підсумкового контролю зобов'язаний у терміни, визначені деканатом, перездати невиконані (або виконані на низькому рівні) завдання поточно-модульного контролю, виконати модульні контролі і скласти підсумковий контроль. Рейтинговий показник студента з навчальної дисципліни при цьому визначається за результатами повторного складання підсумкового контролю і не впливає на загальний рейтинг студента.

11. Розподіл балів, які отримують студенти

Денна форма навчання (поточний контроль)

Максимальна сума балів поточного контролю – 70.

Об'єктами поточного контролю знань студентів є систематичність та активність роботи на семінарських та практичних заняттях. При цьому оцінці підлягають: рівень знань, продемонстрований у відповідях і виступах на семінарських заняттях; активність при обговоренні питань, що винесені на семінарські заняття, правильність виконання практичних завдань; результати бліц-опитування; результати модульного контролю знань.

При контролі систематичності та активності роботи на семінарських та практичних заняттях оцінці підлягають: рівень знань, продемонстрований у відповідях і виступах на заняттях; активність при обговоренні питань, що винесені на семінарські та практичні заняття, правильність виконання практичного завдання.

Бали за самостійну роботу враховують: виконання дослідницьких і творчих завдань індивідуально й колективно, опрацювання навчально-методичних і довідкових джерел.

Розподіл балів при рейтинговій системі оцінювання з навчальної дисципліни «ФІНАНСИ» для якої передбачено підсумковий контроль екзамен для денної форми навчання

Форма навчання	Поточний (модульний) контроль																			Додаткові бали	Підсумковий контроль(екзамен)	Загальна сума
	Змістовий модуль 1 (19 балів)						Змістовий модуль 2 (13 балів)				Змістовий модуль 3 (28 балів)									10	30	100
Денна	T1	T2	T3	T4	T5	МК1	T6	T7	T8	МК2	T9	T10	T11	T12	T13	T14	T15	T16	МК2			
Сума балів, всього	3	3	3	3	3	4	3	3	3	4	3	3	3	3	3	3	3	3	3			
ПЗ	2	2	2	2	2		2	2	2		2	2	2	2	2	2	2	2	2			
СР	1	1	1	1	1		1	1	1		1	1	1	1	1	1	1	1	1			

Система оцінювання роботи на практичних заняттях:

- відповідь з питань семінарів / виконання практичних завдань – 0-2 бали.
- виконання самостійної роботи – 0-1 бал.

Модульний контроль проводиться у вигляді вирішення тестових завдань в системі дистанційної освіти Moodle.

Заочна форма навчання (поточний контроль)

Максимальна сума балів поточного контролю – 70, які розподіляються наступним чином:

- активність роботи протягом семестру не може перевищувати 2 бали;
- виконання модульних завдань (3 модульних контролю) – не більше 10 бали;
- виконання і захист контрольної роботи – не більше 45 балів.

Розподіл балів при рейтинговій системі оцінювання з навчальної дисципліни «ФІНАНСИ» для якої передбачено підсумковий контроль екзамен для заочної форми навчання

Форма навчання	Поточний (модульний) контроль																				Додаткові бали	Підсумковий контроль(екзам	Загальна сума
	Змістовий модуль 1 (19 балів)						Змістовий модуль 2 (13 балів)				Змістовий модуль 3 (28 балів)												
Денн а	T1	T2	T3	T4	T5	МК1	T6	T7	T8	МК2	T9	T10	T11	T12	T13	T14	T15	T16	МК2				
Сума балів, всього	1	1	1	1	1	5	1	2	2	5	2	2	1	1	1	1	1	1	10				
ПЗ								1	1			1	1										
СР	1	1	1	1	1		1	1	1		1	1	1	1	1	1	1	1		1			
КОНТРОЛЬНА РОБОТА - 30																							

Об'єктами поточного контролю знань студентів є:

1. Систематичність та активність роботи на аудиторних заняттях;
2. Виконання модульних завдань.

При цьому оцінці підлягають: рівень знань, продемонстрований у відповідях і виступах на семінарських заняттях; активність при обговоренні питань, що винесені на семінарські заняття, правильність виконання практичних завдань; результати бліц-опитування.

Система оцінювання роботи на семінарських і практичних заняттях:

а) відповідь з питань семінарів / виконання практичних завдань – від 0-2.

б) виконання самостійної (контрольної) роботи – 0-30 балів. Згідно з регламентом студент зобов'язаний подати його викладачеві дисципліни на перевірку до певної дати для отримання від нього рецензії з оцінкою дослідження. У разі недотримання студентом календарного графіка виконання роботи, студент не допускається до її захисту, а відповідно, до підсумкового контролю з дисципліни. Таким чином, якість виконання даного індивідуального науково-дослідного завдання оцінюється в діапазоні від 0 до 20 балів, а результати його захисту оцінюються в діапазоні від 0 до 10 балів.

Модульний контроль проводиться у вигляді вирішення тестових завдань в системі дистанційної освіти Moodle.

Критерії оцінювання знань здобувачів при виконанні та захисті контрольної роботи

	1. Текст контрольної роботи	20 балів
1.1	Відповідність логічної побудови роботи назві теми, а також поставленим цілям і завданням, пропорційність структури роботи	5
1.2	Правильність оформлення роботи (нумерація сторінок, оформлення титульного аркуша, дотримання вимог до розміру полів, шрифту, міжрядкового інтервалу та інше), відсутність редакційних помилок	
1.3	Повнота і відповідність висновків змісту роботи	
1.4	Якість і глибина теоретико-методологічного аналізу проблеми. Наявність та якість критичного огляду літературних джерел. Самостійність суджень і викладу матеріалу (наявність формулювання власної думки студента – автора)	15 балів
	2. Захист контрольної роботи	10 балів
2.1	Вміння стисло (в межах регламенту), послідовно й чітко викласти сутність і результати дослідження.	5
2.2	Повнота і ґрунтовність відповідей на запитання викладачів, здатність аргументовано захищати свої пропозиції, думки, погляди	5

Підсумковий контроль

Підсумковий контроль з дисципліни «Фінанси» здійснюється у формі іспиту.

Він має два варіанта:

А. Екзаменаційний білет складається із 3 питань, кожне з яких оцінюється за шкалою від 0 до 10 балів :

Б. Тестові завдання. Включає 30 тестових завдань. Максимальна сума балів 30, що розподіляються пропорційно кількості правильних відповідей.

Виконання студентами екзаменаційного завдання повинно носити виключно самостійний характер. Тому, за використання заборонених джерел (шпаргалок, засобів зв'язку та ін.) чи підказок студент знімається з іспиту й одержує нульову оцінку.

Визначені таким чином оцінки разом з результатами контролю вносяться викладачем в залікову відомість та залікову книжку студента.

Загальна (сумарна) кількість балів з навчальної дисципліни є основою для прийняття рішення щодо отримання здобувачем оцінки з дисципліни:

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

13. Методичне забезпечення

1. Інструктивно-методичні матеріали до практичних занять студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти зі спеціальностей: 071 «Облік і оподаткування», 075 «Маркетинг», 051 «Економіка», 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» денної та заочної форми навчання з навчальної дисципліни «Фінанси». Умань. 2025. 75 с. Укладачі: Пташник С.А., Мельник К.М., Улянич Ю.В.

2. Методичні матеріали, завдання і вказівки для самостійної роботи з дисципліни «Фінанси» студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальностей 071 «Облік і оподаткування», 075 «Маркетинг», 051 «Економіка», 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність», 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» денної та заочної форми навчання Умань., 2025. 24 с. Укладачі: Пташник С.А.

3. Методичні матеріали для виконання контрольних робіт студентами заочної форми навчання з дисципліни «Фінанси» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальностей 071 «Облік і оподаткування», 075 «Маркетинг», 051 «Економіка», 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність», 072 «Фінанси, банківська справа та страхування». Умань. 2025. 28 с. Укладачі: Пташник С.А.

4. Опорний конспект лекцій з дисципліни «Фінанси» для студентів денної та заочної форми навчання Укладачі: к.е.н., доцент С.А. Пташник, д.е.н., професор О.О. Непочатенко, к.е.н., доцент К.М. Мельник. Умань. 2025. 280с.

5. Фінанси. Електронний навчальний курс для дистанційного вивчення навчальної дисципліни «Фінанси» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 072 фінанси, банківська справа та страхування.
<https://moodle.udau.edu.ua/course/view.php?id=154>.

14. Рекомендована література

Базова:

1. Опорний конспект лекцій з дисципліни «Фінанси» для студентів денної та заочної форми навчання Укладачі: к.е.н., доцент С.А. Пташник. Умань. ВПЦ «Візаві». 2024. 280с.

2. Лютий І. О., Боринець С. Я., Варналій З. С., Любкіна О. В., Рожко О. Д. (ред. І. О. Лютий) . Фінанси : підручник. 2-ге вид., допов. та перероб. Київ: Київський національний університет ім. Тараса Шевченка, 2023. 716 с.

3. Горин В. П., Дем'янишин В. Г., Кириленко О. П., Кізима Т. О., Кнейслер О. В., Кравчук Н. Я., Крисоватий А. І., Лободіна З. М., Луцишин О. О., Петрушка О. В., Спасів Н. Я. (ред. А. І. Крисоватий). Фінанси [Електронний ресурс] : підручник. Тернопіль : Університетська думка ЗУНУ, 2024. 632 с.

4. Ярошевич Н. Б. Фінанси, гроші та кредит: підручник. Львів : «Новий Світ-2000»,

2025. 414 с.

5. Ярошевич Н. Б. Фінанси підприємств : підручник. Львів: «Новий Світ-2000», 2025. 316 с.

6. Курило О. Б., Бондаренко Л. П., Вівчар О. Й., Чубка О. М. . Фінанси підприємств. Підручник. Київ : Видавничий дім «Кондор», 2024.

Додаткова література:

1. Бечко П. К., Бондаренко Н. В., Власюк С.А., Лиса Н.В., Пташник С. А. Фінансове прогнозування банкрутства суб'єктів малого і середнього бізнесу. Збірник наукових праць Уманського національного університету садівництва / Редкол.: О. О. Непочатенко (відп. ред.) та ін. Умань : Редакційно-видавничий відділ Уманського НУС. Випуск 104 Частина 2 С. 213-222. DOI 10.32782/2415-8240-2024-104-2-213-222.

2. Бечко П. К., Гузар Б.С., Колотуха С.М., Лиса Н.В., Пташник С. А. Сутність і напрями розвитку сучасного фінансового менеджменту вітчизняної аграрної галузі. Збірник наукових праць Уманського національного університету садівництва / Редкол.: О. О. Непочатенко (відп. ред.) та ін. Умань : Редакційно-видавничий відділ Уманського НУС. Випуск 104 Частина 2 С. 375-382. DOI 10.32782/2415-8240-2024-104-2-375-382 .

3. Бечко П. К., Пташник С. А., Мельник К. М., Шеїн В. В. Роль маркетингово управління в перспективному розвитку вітчизняних банківських установ. Збірник наукових праць Уманського національного університету садівництва / Редкол.: О. О. Непочатенко (відп. ред.) та ін. Умань : Редакційно-видавничий відділ Уманського НУС. Випуск 104 Частина 2 с. 28-35. DOI 10.32782/2415-8240-2024-104-2-28-35.

4. Гузар Б.С., Мельник К.М., Пташник С.А., Шеїн В.В. Надання банківських послуг в контексті стійкості банківської системи: Сучасні тенденції та напрями розвитку. Економічний простір. 2024. № 194. С. 107-113. DOI: <https://doi.org/10.30838/EP.194.107-113>

5. Бечко П.К., Колотуха С.М., Пташник С.А., Гавриленко О.А. Пріоритетні напрями кредитування суб'єктів аграрного бізнесу. Збірник наукових праць Уманського національного університету садівництва / Редкол.: О. О. Непочатенко (відп. ред.) та ін. Умань : Редакційно-видавничий відділ Уманського НУС. Випуск 105 Частина 2 с. 254-264. DOI: <https://doi.org/10.32782/2415-8240-2024-105-2-254-263>

6. Непочатенко О.А., Пташник С.А., Шеїн В.В. Цифрова модель банківського обслуговування. Економічний простір. № 197, 2025. С. 93-99. DOI: <https://doi.org/10.30838/EP.197.93-99>

7. Бечко П.К., Мельник К.М., Пташник С.А., Шеїн В.В. Особливості розвитку ринку електронних банківських продуктів і послуг в Україні. Агросвіт, 2025. №3. С. 128-132. DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6792.2025.3.127>

8. Бечко П.К., Непочатенко О.А., Пташник С.А., Гавриленко О.А. Інтеграція вітчизняного кредитного ринку у світовий. Агросвіт, 2025. №5. С. 78-85. DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6792.2025.5.78>

9. Бечко П. К., Пташник С. А., Лиса Н.В., Шеїн В. В. Методологічні аспекти фінансової політики України. Збірник наукових праць Уманського національного університету садівництва / Редкол.: О. О. Непочатенко (відп. ред.) та ін. Умань: Редакційно-видавничий відділ Уманського НУС. Випуск 106 Частина 2 2025 DOI: <https://doi.org/10.32782/2415-8240-2025-106-2-587-595>

10. Непочатенко О.О., Бондаренко Н.В., Яковенко О.Р. Трансформація фінансового менеджменту в контексті глобальних мегатрендів та цифрових технологій. Збірник наукових праць Уманського національного університету / Редкол.: О. О. Непочатенко (відп. ред.) та ін. Умань : Видавець «Сочінський М. М.», 2025. Випуск 106, Ч. 2: Економічні науки, С. 118-128. DOI: 10.32782/2415-8240-2025-106-2-118-128

15. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Сервер Верховної Ради України: <http://www.rada.gov.ua/>
2. Міністерство фінансів України <http://www.minfin.gov.ua/>

3. Державна фіскальна служба України <http://www.sta.gov.ua/>
4. Державна митна служба України <http://www.customs.gov.ua/>
5. Державна комісія з цінних паперів та фондового ринку <http://www.ssmc.gov.ua/>
6. Рахункова палата України <http://www.ac-rada.gov.ua/>
7. Нормативні акти України: www.nau.kiev.ua/
8. Податки та бухгалтерський облік: www.basa.tav.kharkov.ua/
9. Верховна Рада України. URL: <https://www.rada.gov.ua/>
10. Державна аудиторська служба України. URL: <https://dasu.gov.ua/ua>
11. Державна казначейська служба України. URL: <https://www.treasury.gov.ua/ua>
12. Державна податкова служба України. URL: <https://tax.gov.ua/>
13. Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
14. Інші

16. ПЕРЕЗАРАХУВАННЯ ТА ВИЗНАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Перезарахування та визнання результатів навчання з дисципліни «Фінанси» або окремого її елемента відбувається відповідно до Положення про порядок визнання в Уманському національному університеті садівництва результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті (<https://www.udau.edu.ua/ua/file/4n0x>).

Здобувачі вищої освіти мають право на визнання результатів навчання в неформальній та інформальній освіті (курси навчання в центрах освіти, курси інтенсивного навчання, семінари, конференції, олімпіади, конкурси наукових робіт, літні чи зимові школи, бізнес-школи, тренінги тощо) в обсязі, що загалом не перевищує 25 % освітньої програми.

17. ПОЛІТИКА АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

У процесі навчання з дисципліни «Фінанси», студенти повинні дотримуватися встановлених правил академічної доброчесності, визначених Кодексом доброчесності Уманського національного університету садівництва (<https://www.udau.edu.ua/ua/file/4dH7>). При підготовці рефератів, виконанні індивідуальних науково-дослідних завдань, а також під час проведення контрольних заходів очікується, що всі роботи подані студентами будуть їхніми оригінальними дослідженнями та міркуваннями.

Будь-які види порушення академічної доброчесності, зокрема плагіат, неправомірне використання чужих ідей, фальсифікація даних чи співучасть у таких діях, є абсолютно неприпустимими і не толеруються. Виявлення ознак академічної недоброчесності у письмовій роботі студента є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від обсягу порушення.

З метою запобігання порушенням і підвищення якості академічних робіт, студентам настійно рекомендується користуватися належними академічними ресурсами та інструментами для перевірки робіт на плагіат, а також звертатися за консультаціями з питань правильного цитування і академічного письма.

18. ЗМІНИ У РОБОЧІЙ ПРОГРАМІ НА 2025/2026 НАВЧАЛЬНИЙ РІК

1. Оновлено змістове наповнення робочої програми.
2. Оновлено перелік рекомендованої літератури